

”Malmporten, ett lyft för regionen”

Inom ramen för projekt Malmporten planerar Luleå hamn att starta förberedande arbeten 2023 inför muddring. En intensiv projekteringstid pågår och ett gemensamt projektkontor har öppnats för Luleå hamn, Sjöfartsverket och anlitade konsulter.

Genomförandet av projekt Malmporten är planerat med start 2023/2024 till 2027 och det ingår i den av regeringen fastställda nationella infrastrukturplanen. Det rör sig om muddring och fördjupning av farlederna in till Luleå hamn och anläggande av ny djuphamn med två kajer.

75 fotbollsplaner

Vidare nya landtytor för infrastruktur med logistikpark och möjlighet till företagsetableringar samt hamnplan vid kaj, motsvarande totalt 75 fotbollsplaner.

De personella resurserna samordnas till ett gemensamt projektkontor med fem fasta platser för Luleå hamn respektive Sjöfartsverket. Därutöver

finns plats för anlitade konsulter i projektkontoret som ligger i Sjöfartsverkets och Luleå hamns gemensamma lokaler på Strömören.

En arbetsgrupp kommer att planera för samverkan av muddring och trafikering. En viktig fråga är VTS, Vessel Traffic Service, för höjd säkerhet hos fartygstrafiken under muddringsarbetet.

Många utmaningar

– Vi kommer att ställas inför en rad utmaningar när det gäller planering och logistik som sker parallellt med muddringen under perioden maj–november, säger Linda Wikman, projektledare i Malmporten för Luleå hamns räkning.

– Fartygstrafiken ska kunna löpa på så smidigt som möjligt för våra kunder under genomförandet av farledsprojektet.

– Malmporten blir ett lyft för hela regionen, konstaterar Linda Wikman, projektledare Luleå hamn.

Hamnen planerar att starta sitt arbete redan 2023. En miljödom finns, planeringsarbetet har gått väldigt bra och i den bästa av världar skulle hamnen kunna starta arbetet redan 2022, enligt Linda Wikman.

– Även om hamnen kan trycka på startknappen är det regeringen som först måste ge klartecken till tidigareläggning av muddringen. Det handlar ju om att samordna resurserna för de statliga infrastrukturprojekten på bästa sätt, förklarar hon.

Närhet till hamnen är viktig

Hamnen ligger i en del av Hertsöfältet, ett 200 hektar stort grönområde varav 76 hektar avsätts för näringslivsaktiviteter. Tjänstemän vid kommunens stadsbyggnadsförvaltning har varit samlade och diskuterat visionerna för området.

Klart är att verksamheten ska rymmas inom visionen ett klimatneutralt Sverige 2030. Inget officiellt har sagts än om kommunens planer för området, men kommunen har redan kontaktats med intresseförfrågningar, huvudsakligen från internationella företag med 25–500 anställda.

Ett australiensiskt företag, med förädling inom batterikomponentbranschen, är redan klart. Vid full drift beräknas det ge ett sjuttioal nya arbetstillfällen i Luleå samt ett

– Luleå hamn och Sjöfartsverket brinner i sitt engagemang för det här projektet, summerar Linda Wikman här med Bertil Skoog, Sjöfartsverkets projektledare.

femtioal nya jobb för grafitbrytning i Vittangi, en råvara som behövs för förädlingen.

– Närheten till hamnen och sjöfarten är viktiga faktorer i sammanhanget, säger Sofia Lampa, kommunikationsstrateg för Hertsöfältet,

Nästa delsteg blir att tjänstemännen presenterar ett visionsförslag för området inför politikerna.

– Vi måste våga spänna pilbågen och satsa, säger Sofia Lampa.

Fartygstrafiken kan anlöpa dygnet runt 365 dagar om året

Farleden till Luleå muddras för 15 meters maximalt djupgående och breddas. Muddermassorna motsvarar cirka 37 Globenarenor.

Vintertid är det ljusst fem–sex timmar dagligen och bara då kan större fartyg lämna eller anlöpa hamnen under nuvarande förhållanden. Sjösäkerheten anpassas nu till internationell standard som gör att trafik kan bedrivas dygnet runt, året runt.

Fartygens lastkapacitet ökar från dagens 50 000 ton till 160 000 ton. Fartygslängden kan öka till drygt 300 meter.

Med större fartyg följer lägre bränsleförbrukning, minskade miljöutsläpp och lägre fraktkostnader om vardera 40 procent.

En ny djuphamn anläggs med två nya kajer för upp till maximalt 15 meeters djupgående plus nya områden för lasthantering och infrastruktur.

90 procent av unionens järnmalmsproduktion har anknytning till Luleå hamn och därför är Luleå utpekad som strategisk hamn av EU, så kallad CORE-hamn.

Projektet i sin helhet är kostnadsberäknat till cirka 3 miljarder kronor (enligt 2016 års penningvärde) och fördelas ungefär lika mellan staten respektive Luleå hamn.

Luleå hamn fick i höstas hem sin nya bogserbåt Vilja. Världens modernaste bogserbåt med hybriddrift, en kombination mellan diesel och el.

Muddringsjobb intresserar företag från Europa

Nordic Oasis, 225 x 32 meter, lastas i Luleå hamn. Fartyget kunde inte lasta fullt vid kaj eftersom hamnen är för grund, utan hon fick lasta mer pellets ute på redan. Med Malmporten kan fartygen lasta fullt vid kaj.

En komplett byggstartsrapportering har redan lämnats in till Trafikverket, för att ge en kortfattad beskrivning av projektet.

Nya experter har bedömt projektets kostnader och bidraget med uppdatering av kostnadsläget.

– Deras bedömning visade sig stämma väl överens med vår tidigare kalkyl, säger Bertil Skoog, Sjöfartsverkets projektledare i Malmporten (bilden).

Positiva resultat

Uppdatering har också gjorts i Trafikverkets regi av projektets samlade effektbedömning. Där har man utrett vad man får ut av projektet, ställt i relation till kostnaden, och vad det ger för samhällsnytta.

Även på det området gav frågeställningarna positivt resultat.

Till hösten ska en uppdaterad byggstartsrapportering lämnas in som väntas bli godkänd i slutet av 2021.

– Ja, det blir verkligen en milstolpe. Sådana här projekt är väldigt stora och pågår över lång tid. Exempel på omfattande processer är dimensionering, miljötillstånd, projektering och genomförande.

Lockar flera intresserade

Nästa fas startar efter regeringsbeslut om byggstart. Förhoppningsvis kommer det i en nära framtid efter nästa byggstartsrapportering och sedan kan upphandling av muddringen påbörjas. Upphandlingen väntas locka samtliga europeiska muddringsentreprenörer.

– Muddringen innefattar ökat djup i såväl farled som hamnbassängen

samt muddring inför byggandet av nya kajer, summerar Bertil Skoog.

Text: Maria Kjellgren

– Malmporten är ett stort projekt som pågår över lång tid.

Kort om Malmporten

I projekt Malmporten ska farleden breddas och fördjupas in till Luleå hamn. Hamnen kommer likaså att fördjupas. Möjlighet att ta emot större fartyg innebär: Bättre konkurrensvillkor för näringen,

lägre bränsleförbrukning och mindre utsläpp. Sjösäkerheten anpassas till internationella riktlinjer. Luleå har utvalts till en strategiskt prioriterad hamn av EU, som stöttar projektet ekonomiskt.

Läs mer på:

www.sjofartsverket.se/malmporten

För frågor angående projektet är du välkommen att mejla till:

lulea@sjofartsverket.se